

Аналіз ефективності систем контролю проводиться за групами показників: ризик токсичності або умовної токсичної продукції, ризик споживача щодо не запланованої кількості енергоємних продуктів, ризик економічних втрат при виробництві та використанні продукції.

Для системи вхідного, виробничого та вихідного контролю необхідно з'ясувати ризики економічних втрат виробника. Кількість показників якості харчових продуктів збільшується від вхідного до вихідного контролю. Формування рівня ризику та його значення залежить від комплексу зв'язків між різними показниками.

Список використаної літератури

1. Димань Т.М. Безпека продовольчої сировини і харчових продуктів: підручник / Т.М. Димань, Т.Г. Мазур. – К: ВЦ «Академія», 2011. – 520 с.
2. Clive James. Global Status of Commercialized Biotech/GM Crops: 2016./ ISAAA Brief 52. – ISAAA: Ithaca, NY. – 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isaaa.org/resources/publications/briefs/52/executivesummary/default.asp>
3. Баласинович Б. ГМО: виклики сьогодення та досвід правового регулювання / Б. Баласинович, Ю. Ярошевська // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – К.: Видавничий дім – АДЕФ-Україна, 2010. – 256 с.

КОМПЕТЕНТНІСТЬ В ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ ЯК ПОКАЗНИК КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Цина А.Ю.
м. Полтава

Анотація. У статті розглядається актуальна проблема сьогодення - визнання освіти ключовим інструментом для формування культури безпеки кожної людини, кожного об'єкта і суспільства в цілому. Аналізуються шляхи взаємодії між цими рівнями в досягненні мети формування культури безпеки. Розкриваються такі дієві засоби формування позитивної мотивації безпечної життєдіяльності населення як його залучення до контролю за безпекою, позитивний психологічний клімат, виховна робота та особистий приклад керівників. Обґрунтовується необхідність проведення сьогодні з усіма верствами населення додаткових практичних занять із долікарської допомоги та психологічно-сталого власної поведінки у надзвичайних ситуаціях соціально-політичного і воєнного характеру.

Ключові слова: освіта, культура безпеки, безпека життєдіяльності, практична підготовка.

Компетентність із безпеки життєдіяльності (далі – БЖД) сьогодні набула універсального значення, що обумовлено другим місцем питань безпеки у загальному переліку цінностей людини, а також їх значущістю для сталого розвитку суспільства. На цю універсальну компетентність в сучасному освітньому просторі України поступово починає звертатися все більша увага.

Рівень компетентності в галузі безпеки визначає культуру безпеки життєдіяльності на таких рівнях: на індивідуальному рівні (світогляд, норми поведінки, цінності і підготовленість в галузі БЖД); на колективному рівні (корпоративні цінності, професійна етика і мораль, підготовленість персоналу об'єкта); на суспільному рівні (традиції безпечної поведінки, суспільні цінності, підготовленість усіх верств населення у сфері БЖД).

У профілях компетентностей фахівців різних галузей суспільного життя донедавна була відсутня надважлива ціннісна складова – цінність життєздатності

людства. У результаті їхньої діяльності, в першу чергу, вкладалася економічна ефективність, коли задоволення економічних потреб сьогодення ставиться вище за безпечне життя людства завтра.

У ціннісному репертуарі громадян України переважають матеріальне благополуччя, добра робота, належне житло на шкоду таким цінностям як сім'я, народження й виховання дитини, власне здоров'я і здоров'я оточення. І тут найбільш ефективним є формування мотивів, які змушують людину вживати заходів безпеки, не лише тому, що цього вимагають інструкції, керівництво, а головним чином за власним бажанням і власною психологічною установкою на безпечну трудову, навчальну і інші види діяльності. Найдієвішими засобами формування позитивної мотивації безпечної життєдіяльності є позитивний психологічний клімат, залучення населення до контролю за безпекою, виховна робота та особистий приклад керівників.

Кодексом цивільного захисту України та Постановою Кабінету міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» передбачено формування у майбутніх фахівців знань, умінь і навичок з превентивного планування та управління заходами цивільного захисту в надзвичайних ситуаціях [1; 2]. Превентивний підхід у галузі БЖД проголошує, що спеціальна підготовка і психологічна готовність значно покращують навички вирішення проблем у надзвичайних ситуаціях. Таку когнітивну підготовленість забезпечують систематичні, наближені до реальності практичні вправи. Сьогодні актуальним є проведення з усіма верствами населення додаткових практичних занять із долікарської допомоги та психологічно-сталої власної поведінки у надзвичайних ситуаціях соціально-політичного характеру. На це вказують попит та актуальність проведення таких занять.

Стосовно долікарської допомоги, то навчання її наданню здійснюється, згідно ступеневої освіти, у старших класах загальноосвітніх навчальних закладів під час вивчення предмету «Захист Вітчизни». Далі на вищих ступенях освіти в курсах безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту питання долікарської допомоги розглядаються лише у зв'язку з розглядом окремих видів небезпек. Наприклад, в курсі основ охорони праці у ЗВО вивчаються питання надання долікарської допомоги при враженні електричним струмом. Неодноразово висувалися пропозиції щодо введення питань долікарської допомоги в курс безпеки життєдіяльності. Але укладачі освітніх стандартів БЖД і цивільної безпеки, замовником яких є Міністерство оборони України, посилаючись на ступеневість освіти БЖД, вказують, що ці питання вивчаються в старшій школі ЗНЗ і не можуть повторюватися на вищих ступенях освіти.

Досвід очікування у 2012 році так званого «кінця світу» показав, що для зниження стресового навантаження в очікуванні надзвичайної ситуації можна рекомендувати здійснювати комплектацію речей першої необхідності на випадок можливої евакуації, зосереджуючи увагу на конкретних діях, відвертаючи увагу від нездатності відвернути настання небажаної події, що створює відчуття більшої захищеності. Сьогодні у всіх дошкільних НВЗ на кожную дитину підготовлені набори для надзвичайних ситуацій, що складаються з респіратора для захисту органів дихання, бірок із вказівкою прізвища, ім'я, по батькові дитини, її батьків та номерів їх телефонів, що також є чинником зниження стресового навантаження персоналу дошкільних НВЗ, батьків та дітей щодо готовності до дій в умовах надзвичайних ситуацій (далі – НС).

Бажання зниження стресового навантаження в очікуванні потенційно можливих НС активізувало останнім часом зацікавленість громадськості Полтави питаннями де знаходяться і як облаштовані всім необхідним сховища на випадок НС. Причому така інформація не завжди є відкритою. Однією з причин тут може бути небажання власників цих сховищ їх демонструвати внаслідок неналежного їх стану, коли на підприємствах і в організаціях штабами цивільного захисту не створені підрозділи

обслуговування цих сховищ. У зв'язку з дозволом Кодексом цивільного захисту України здавати сховища в аренду, там сьогодні можуть, наприклад, підприємці вирощувати печериці, що також не викликатиме бажання у власників цих сховищ афішувати таку діяльність.

В умовах екстремальних ситуацій потенційними жертвами є, в першу чергу, невідготовлені, невпевнені і необережні люди. Особиста безпека визначається знанням чинників виникнення небезпечних ситуацій, здатністю оцінювати ризики загроз й можливі їх наслідки. Сучасні соціально-політичні потрясіння українського суспільства ставлять вивчення питань особистої безпеки на перше місце в освіті молоді, ліквідуючи суспільну безграмотність у питаннях дотримання правил щодо забезпечення безпеки.

Проявляючи сьогодні підвищений інтерес до питань власної безпеки, громадяни Полтави не готові диференціювати різні види реально існуючих у нашому місті загроз і не здатні визначати доступні для них та ефективні заходи захисту від них. Полтавці здебільшого не знають, де в місті розміщені потенційно небезпечні об'єкти, яку загрозу вони несуть для населення і які заходи і засоби захисту необхідно вживати в разі виникнення на них НС.

Разом з тим елементарна освіченість людей в галузі цивільного захисту допомагає виживанню в екстремальних ситуаціях. Так, наприклад, під час використання силовими структурами невідомого газу для звільнення заручників на Дубровці в Москві, вижили потерпілі, розміщені окремими групами в приміщенні саме там, де за вказівкою обізнаних осіб-заручників, люди здійснювали дихання через зволожену тканину.

На фізичне і психічне здоров'я людини негативно впливають стресові стани, значна нервова напруга, викликані небезпечними для життя екстремальними ситуаціями. Саме емоції страху переважно визначають панічну поведінку людини в екстремальних ситуаціях, коли втрачається здатність контролю своїх дій та приймати логічно обґрунтовані рішення. Панічний стан обумовлюється необізнаністю, низькою підготовкою до дій у НС, психологічна не загартованість, брак об'єктивної інформації. Головним результатом морально-психологічної підготовки молоді є зниження гостроти сприйняття негативних впливів екстремального середовища, попередження проявів паніки та формування психологічної стійкості до виживання. Така підготовка забезпечується відповідними знаннями та уміннями щодо дій в умовах НС, які молодь може отримувати під час тренінгів, які містять у собі елементи напруження, несподіваності, характерні для реальних умов НС. Такі тренінги сприяють формуванню психологічної стійкості при застосуванні набутих знань і вмінь, зменшуючи прояви таких негативних явищ як паніка, подоланню станів розгубленості, нерішучості та невпевненості.

Основні етапи управління заходами цивільного захисту вимагають здатності від персоналу на всіх рівнях Єдиної державної системи цивільного захисту здійснювати моніторинг об'єктів, аналізувати накопичену інформацію, прогнозувати та оцінювати вірогідність розвитку ситуації, здійснення підготовки та прийняття рішень, узгодженість дій і взаємодії в ході реалізації прийнятих рішень, оцінювати результати управлінських дій та якості їх реалізації. Виходячи з цього на всіх ступенях навчання безпеці життєдіяльності педагоги мають формувати у дітей, учнів, студентів уміння і навички щодо планування власних дій з превентивного планування, а також ефективного управління заходами забезпечення безпеки, стійкості роботи об'єктів в повсякденний час і в умовах дії небезпечних факторів.

Набутий досвід із актуальних питань часу в галузі БЖД формує у дітей, учнів, студентів, працівників увагу та зацікавленість індивідуальною, колективною та суспільною безпекою, викликає бажання популяризувати питання БЖД серед найближчого оточення.

Отже, освіта сьогодні повинна виступити ключовим інструментом для формування культури безпеки кожної людини, кожного об'єкта і суспільства в цілому. Взаємодія між цими рівнями має важливе значення в досягненні мети формування культури безпеки та потребує запровадження таких рекомендацій:

1. Дієвими засобами формування позитивної мотивації безпечної життєдіяльності населення визнати його залучення до контролю за безпекою, позитивний психологічний клімат, виховну роботу та особистий приклад керівників.

2. Актуальним сьогодні є проведення з усіма верствами населення додаткових практичних занять із долікарської допомоги та психологічно-сталого поведінки у надзвичайних ситуаціях соціально-політичного характеру.

Список використаної літератури

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10. 2012 № 5403-VI (із змінами, внесеними згідно з Законами № 224-VII від 14.05.2013, № 353-VII від 20.06.2013).
2. Постанова Кабінету міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МІКРОБІОМ І ПАТОЛОГІЯ

*Пилипенко С.В.
м. Полтава*

Особливу роль у збільшенні числа дітей і дорослих з дисбіозами відіграє широке поширення факторів, що сприяють порушенням первинного становлення мікробіомної системи. Зокрема, етіологія дисбіозів пов'язана з погіршенням репродуктивного здоров'я жінок і чоловіків, порушеннями умов утримання немовлят, штучним вигодовуванням дітей і нераціональним використанням у неонатології медикаментозної терапії. Патологічні зміни процесу первинного становлення мікробіомної екологічної системи в перинатальному і неонатальному періодах є основною причиною розвитку мікроекологічних розладів у дітей, а також формування популяції дорослих з дисбіозами і асоційованими з ними захворюваннями.

На мікробну екологію, що перебуває в стадії становлення або, що вже сформувалася, впливає характер харчування людини, її вік, пора року, стан навколишнього середовища, медикаментозні хіміопрепарати і інші фактори. Зокрема, радіонукліди, промислові отрути, пестициди, важкі метали і інші хімічні сполуки, проникаючи в організм людини з водою, їжею, повітрям, здатні викликати порушення мікроекологічного характеру. Речовини, що змінюють кінетику епітелію слизових оболонок, продукцію і склад муцину (обволікаючі, проносні, жовчогінні, нестероїдні протизапальні препарати та ін.), також можуть сприяти розвитку дисбіотичних розладів. Причиною дисбіозу можуть бути нервово-емоційні стреси, у відповідь на які відбувається загибель індигенних фізіологічних мікроорганізмів у різних біоценозах.

Розширення використання в клінічній практиці імунологічної і гормональної терапії привело до збільшення випадків дисбіотичних розладів. Зокрема, різні імуносупресори та імуностимулятори, змінюючи загальні і місцеві імунні реакції організму, можуть порушувати фізіологічні механізми взаємин макроорганізму з його мікробіотою .

З медикаментозних засобів найбільш потужний негативний вплив на мікробну екосистему людини проявляє масивне, найчастіше неадекватне, використання антибіотиків, особливо в профілактичних цілях. Успіхи антибактеріальної терапії, що дозволили врятувати величезну кількість найтяжчих хворих, породили і безліч